

Oponentský posudek diplomové práce

Diplomant: Petra Lorencová

Téma diplomové práce: Vývoj sousedských vztahů a imisí od římského práva po budoucnost

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Petr Dostalík, Ph.D.

Oponent diplomové práce: JUDr. Jan Šejdl, Ph.D.

Diplomantka si ve své práci zvolila téma, které v jistém smyslu není z neobvyklých, neboť se věnovala tématu sousedských vztahů, sousedských práv, a to v jejich historické perspektivě, téma však zaujme na první pohled svým dotažením nikoliv až do současnosti, jak bývá i obvyklé, ale diplomantka chtěla vykročit i dále, a to směrem k budoucnosti. Jakkoliv takovýto postup musí nutně být spekulativní a nejistý, přesto se jedná o zřetelně artikulované zaměření právní vědy, jež by měla být, a snad i jistě je, základním elementem, který budoucnost práva konstituuje a vede.

Po formální stránce nelze mít vůči předložené diplomové práci výraznějších námitek. Práce obsahuje 68 stran textu, jehož tvrzení jsou podložena přesně 160 poznámkami pod čarou. Práce rovněž obsahuje samostatný seznam použité literatury a pramenů, který obsahuje 30 položek, k němuž je snad možno pouze navrhnout pro další případné práce oddělení seznamu literatury a seznamu pramenů, respektive jejich edic. Dále je přiložen seznam použitých právních předpisů, judikatury a internetových zdrojů. Práce je rovněž doplněna dalšími náležitostmi, jež mají být součástí diplomové práce.

Stylistická stránka práce rovněž nevykazuje závažnějších vad, jež by bránily úspěšné obhajobě, je však vhodné některé výtky zmínit. Pro odborný právní text není zvykem, psát jej v tzv. ich formě, tedy v 1. p. sg. Forma plurálu („můžeme se podívat“, „sousedská práva nám říkají“ a podobně) je za výjimečných okolností akceptovatelná, ale spíše z pastoračního či edukačního přístupu velkých autorit (kupříkladu ji používá emeritní papež Benedikt XVI. ve svých odborných textech). Rovněž je mimo texty edukační výrazně na zvážení použít zvýrazněného (tučného) písma. Taktéž v případě poznámek pod čarou je zapotřebí mít na paměti, že i poznámka pod čarou je větou, a

tedy je nutno, aby byla zakončena tečkou. Vedle uvedeného i indexované číslo poznámky pod čarou se zásadně píše až za interpunkční znaménko, nikoliv mezi slovo a interpunkční znaménko. V textu se vyskytuje i několik drobných překlepů, jako jsou kupříkladu chybějící tečka (str. 6), čárka (str. 12), špatně odsazený odstavec (str. 9), ale je možno konstatovat, že těchto překlepů je méně, než bývá v obdobných pracích zvykem. Rovněž je nutno diplomantce doporučit některé slovní obraty formulovat elegantněji, čímž nic neztratí na informační náplni, ale text se stane nemálo noblesnějším (kupříkladu plurál „sousedí“ nahradit „sousedé“ a podobně). Taktéž je záhodno diplomantce doporučit větší pozornost nad latinskými termíny, kdy je možno setkat se s drobnými chybami (např. str. 17 „*caput civis Romanis*“ nebo „*status familie*“).

Co se týče další specifické oblasti vědecké práce, tedy tvorby referencí (citací a odkazů) vlastního textu, tak tyto jsou udělány v zásadě poctivě se snahou o řádné citování zdrojů. Ne vždy se však podařilo citovat jednotným způsobem a především podle zvyklostí. Jako drobné chyby je možno označit někdy nejednotný formát citací (kupříkladu mezi pozn. 1 a 2 na str. 3, kde v jednom případě je uvedeno „V Praze“ a v druhém pouze „Praha“), někdy vloženou mezeru či jiný font stránkování odkazu (např. str. 20 a tam uvedené poznámky). Doporučil bych diplomantce rovněž nedávat do citace podtituly edic (např. str. 3 pozn. 1 „Beckovy odborné slovníky“ nebo pozn. 2 „Praktické příručky (Panorama)“). Na zvažení je rovněž citace s ISBN, kdy citaci v poznámkách pod čarou je snad přehlednější psát bez ISBN, které pak může být, což postačuje, uvedeno v závěrečném seznamu použité literatury. Jako závažnější nedostatek se pak nutně jeví absence tradičního citování antických pramenů, tedy Gaiových Institucí, které se nikdy necitují stránkami edice (překladu), ale výhradně svým vlastním vnitřním členěním na knihy (1 – 4) a jednotlivé fragmenty, tedy například Gai. Inst. 2.2. Tímto je dán již zcela nezaměnitelně daný text, který je navíc možno vyhledat bez obtíží ve všech vydáních nebo edicích. Navíc text na str. 16, který o Gaiovi v určitém smyslu hovoří jako o „díle“, je spíše nedopatřením úsměvný. Identicky je tomu v případě citací justiniánských Digest, kdy je opět citován toliko překlad a tam přítomná edice, ačkoliv je opět po staletí zavedený zvyk citovat již při vzniku Digest vzešlým číslováním (které bylo v případech delších fragmentů ve středověku doplněno o zpravidla čtvrtou položku), kupříkladu fragment citovaný na str. 21 a 26 by měl být citován jako Dig. 10.1.13, nikoliv odkazem na stánky překladu, které jsou navíc uvedeny chybně (nikoliv strana 222, ale 510 a 511). Tak i na straně

22, kde je citován fragment Dig. 6.1.44, přičemž stránky edice jsou opět, z nepochopitelného důvodu mylné. O formě citace platí totéž i v případě druhého fragmentu citovaného na str. 26. Text na str. 23 by si pak také jistě zasloužil citace zdrojů, z nichž diplomantka vycházela.

V samotném textu práce je možno se setkat s několika zavádějícími formulacemi. Kupříkladu tvrzení na str. 4, dle něhož je vhodné, aby se sousedské vztahy „tvořily v rámci norem na jejich bázi, nikoli vedle nich či proti nim“, je jednak samo o sobě zvláštní a navíc je v určitém úhlu pohledu v rozporu se zásadou legální licence. Rovněž tvrzení na str. 7, dle něhož by soudce měl rozhodovat podle svého „samotného osobního pocitu“, je tvrzením do značné míry nebezpečným a v mnoha případech odporujícím základním principům tzv. právního státu. Dále hovořit na str. 14 o občanském zákoníku z roku 1950 jako o „přepřacovaném“ je také buď příliš nadnesené, nebo mylné. Taktéž psát na str. 18 o vlastnictví jako všeobecném panství a následně bez komentáře uvést výčet oprávnění je též zavádějící. Diplomantka se rovněž ve své práci nadržuje zkratkám, které si sama zvolila (NOZ). Konečně je nutno vytknout velice nešťastnou formulaci popisující na str. 58 žalobu na vydání věci. Vyloženě chybné je pak bez dalšího konstatování na str. 17 o nemožnosti bezdůvodného odnětí pekulia.

Práce však také přináší nebo nastiňuje některé otázky, na které si neodpovídá (což jistě není chybou), ale je možno se nad nimi zamýšlet. Například nad otázkou charakteru věcněprávních proti obligačním omezením vlastníka (jedno zdali ze strany souseda či další osoby), zdůvodnění zvláštní řecké právní úpravy odsazení olivovníku a fíkovníku (snad ani ne tak kvůli velikosti a rozrůstu, ale kvůli hospodářskému významu a dlouhodobosti jejich růstu), otázku změny charakteru hospodaření ve středověku, když i starověké právo počítá s obracením pluhu v příhraničním pruhu, či nad dnešními omezeními vybourání okna do vlastní zdi nad sousedův pozemek. Jako diskutabilní se jeví také diplomantčin soud na str. 20, dle něhož je projevem větší vyspělosti právního řádu současného oproti římskému, pokud v případě sousedských sporů nejprve výslovně v normách nabádá k vzájemným výzvám k řešení mimosoudnímu. Takovéto tvrzení totiž nereflektuje zvláštní způsob, jímž v římské době byly řešeny spory, kde podobná funkce rovněž existovala.

Celkově lze v práci vysledovat (mimo vcelku logické a tématu odpovídající členění) dva velké tematické celky – jeden věnovaný historii, kde je zvláště akcentováno

římské právo, druhý věnovaný soudobému soukromému právu a jeho teorii, kdy druhý kvalitou zpracování překračuje první. Ač je o důležitosti římskoprávní úpravy v tématu intenzivně a na několika místech hovořeno, přesto je jeho konkrétní úpravě sousedských práv věnováno toliko cca 7 stran, ačkoliv je to pole jistě výrazně široké. Taktéž působí velice nesystémově samotné zařazení a existence části textu věnované subjektivitě. V souhrnu je k oné první části nutno vytknout také nepřilíš aktivní hledání zdrojů, kdy vedle použitých se nabízí nepřehledné množství romanistické literatury věnované sousedským právům, a to v mnoha jazycích (například práce Maxe Kasera, Luigiho Capogrossiho Colognesiho, ze starších Rudolfa Elverse a další práce v nich citované). Obecně je nutno výrazně vytknout absenci cizojazyčných zdrojů a zahraniční literatury v práci. Vědecká práce a právně-vědecká taktéž je na schopnostech pracovat i se zahraničními a cizojazyčnými zdroji postavena. Naopak není postavena a neměla by být postavena na z pedagogických důvodů zjednodušujících příručkách a učebnicích, které ovšem diplomantka taktéž cituje. Druhá část, která se pak věnuje současnému právu a právní vědě (která prvou následuje i předchází), pak je svým obsahem lépe zpracovaná, byť i zde je možno mít námitek kupříkladu k absenci použití komentářové literatury či starší judikatury, která je použitelná i pro současné právo, ač byla vynesena na základě starších zákonů, především pak ABGB, a je dostupná i prostřednictvím internetu. Přesto však je práci jako celek možno připustit k obhajobě, a to s navrhovaným hodnocením „dobře“.

V návaznosti na výše uvedené jako témata k diskusi v rámci obhajoby diplomové práce navrhuji:

Právní režim přepadlých plodů podle ABGB a vliv germánského zvykového práva na tento režim.

Kritické aspekty citované definice dobré víry („přesvědčení osoby, že jí věc se zřetelem ke všem okolnostem náleží jako vlastníkov“), jak z romanistického, tak civilistického hlediska.

Na základě všeho výše uvedeného tedy doporučuji uvedenou diplomovou práci k ústní obhajobě a po řádném složení všech dalších studijních povinností doporučuji udělit diplomantce titul magistr Západočeské University.

V Hýskově 2. května A.D. 2019

JUDr. Jan Šejdl. Ph.D.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping, stylized loops and lines, positioned below the printed name.